

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 3Sfk/44/2021
Identifikačné číslo spisu: 1019201515
Dátum vydania rozhodnutia: 23. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:1019201515.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Benczovej a z členov senátu Prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha PhD. a JUDr. Zuzany Šabovej, PhD. (sudkyňa spravodajkyňa) v právnej veci žalobkyne: SPP - distribúcia, a.s., so sídlom Mlynské nivy 44/b, 825 11 Bratislava, IČO: 35 910 739, právne zastúpená: Advocatur Gémeš, Filipová & Partner AG, advokátska kancelária so sídlom Städtle 17, Vaduz 9490, Lichtenštajnské kniežatstvo, v mene ktorej koná organizačná zložka BOOM & SMART Slovakia so sídlom Dolná 370/6A, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 53 096 428, proti žalovanému (sťažovateľ): Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom: Lazovná 63, 974 01 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 522975/2019 zo dňa 19. septembra 2019, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/241/2019 zo dňa 23. septembra 2021, takto

r o z h o d o l :

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietá.
- II. Žalobkyni priznáva proti žalovanému právo na úplnú náhradu trov kasačného konania.

O d ô v o d n e n i e

O d ô v o d n e n i e

I.

Priebeh administratívneho konania

1. Rozhodnutím Mestskej časti Bratislava - Staré mesto (ďalej aj ako „správca dane“) č. 6280/13596/2018/DOP/Lij, ev. č. 13/RO/2018 zo dňa 23. marca 2018 bolo žalobkyni v termíne 27. marca 2018 až 20. mája 2018 povolené zvláštne užívanie miestnej komunikácie III. (IV.) triedy v Bratislave na ulici Klemensova za účelom vykonania rekonštrukcie plynovodu a prípojok - oprava porúch v rozsahu rozkopávky 217 m² (vozovka) a 30 m² (chodník).

2. Na základe výzvy správcu dane č. 6340000221 zo dňa 5. apríla 2018 žalobkyňa dňa 17. apríla 2018 oznámila vznik daňovej povinnosti za užívanie verejného priestranstva a listom oznámila správcovi dane, že rekonštrukciu plynárenských zariadení realizovala kvôli vysokej únikovosti plynu na

plynárenských zariadeniach, a teda mala za to, že na tento skutkový stav je potrebné aplikovať poslednú vetu § 30 ods. 3 zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o miestnych daniach“), v zmysle ktorej v danom prípade nejde o osobitné užívanie verejného priestranstva, nakoľko ide o odstraňovanie porúch na verejných vedeniach. Následne na základe opätovnej výzvy správcu dane č. 634000221 zo dňa 19. júna 2018 žalobkyňa podaním zo dňa 2. júna 2018 oznámila vznik daňovej povinnosti.

3. Správca dane listom zo dňa 10. decembra 2018 požiadal Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len „MF SR“) o stanovisko k vyrubovaniu miestnej dane za užívanie verejného priestranstva. MF SR vo svojom vyjadrení uviedlo, že ak správca dane ustanovil všeobecne záväzným nariadením spôsob užívania verejného priestranstva za účelom vykonania rozkopových prác, tak potom každý, ktorý týmto spôsobom užíva verejné priestranstvo je daňovníkom a je povinný splniť si oznamovaciu povinnosť a daň zaplatiť. Správca dane vykonal dňa 10. apríla 2019 ústne pojednávanie, na ktorom žalobkyňa uviedla, že v zmysle § 30 ods. 3 zákona o miestnych daniach je potrebné rozlišovať pojem oprava porúch a havária. Stanovisko MF SR nie je podľa žalobkyne záväzné a nie je možné spájať pojem havária z cestného zákona so situáciou v zákone o miestnych daniach.

4.

X. Správca dane podľa § 34a ods. X zákona o miestnych daniach a podľa § 4 ods. 1 v spojení s § 63 zákona č. 563/2009 Z. z. zákon o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“) a všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava-Staré Mesto č. 15/2017 o miestnej dani za užívanie verejného priestranstva na území mestskej časti Bratislava - Staré Mesto vydal rozhodnutie č. 6340400221 zo dňa 14. júna 2019, ktorým vyrubil žalobkyňu daň za užívanie verejného priestranstva vo výške 13.750 EUR.

6. Proti tomuto rozhodnutiu sa žalobkyňa v zákonnej lehote odvolala. O odvolaní rozhodol žalovaný rozhodnutím č. 522975/2019 zo dňa 19. septembra 2019 (ďalej aj ako „napadnuté rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie žalovaného“) tak, že prvostupňové rozhodnutie správcu dane potvrdil, nakoľko mal za to, že daň za užívanie verejného priestranstva bola vyrubená v súlade s platnými právnymi predpismi. V odôvodnení okrem iného uviedol, že správca dane na základe zistených skutočností správne vylúčil existenciu havarijného stavu (opravu havárie alebo poruchy), pretože v takomto prípade príslušný subjekt je povinný urýchlene konať a odstrániť takúto závalu (poruchu) ako aj ich následky. Správca dane preukázal, že žalobkyňa plánovala rekonštrukciu plynovodov a v danom prípade nešlo o lokálnu haváriu, resp. o neodkladné odstránenie poruchy alebo rozvodov na distribučnom zariadení, tak ako ju definuje v ustanovení § 30 ods. 3 zákona o miestnych daniach.

II.

Priebeh konania pred správnym súdom

7. Proti rozhodnutiu žalovaného podala žalobkyňa správnu žalobu, ktorou žiadala, aby Krajský súd v Bratislave (ďalej len „správny súd“) zrušil napadnuté rozhodnutie v spojení s rozhodnutím správcu dane č. 6340400221 zo dňa 14. júna 2019.

8. Žalobkyňa v správnej žalobe popísala skutkový stav a priebeh administratívneho konania, pričom základný rozpor videla v nesprávnej aplikácii § 30 zákona o miestnych daniach, kde rozhodnutie žalovaného bolo založené na hypotéze, že ak má ísť o osobitné užívanie verejného priestranstva formou odstránenia poruchy, musia byť kumulatívne splnené predpoklady: (I) náhodná a nepredvídateľná porucha; (II) spôsobilosť poruchy vážne ohroziť život, zdravie, majetok, životné prostredie; (III) neodkladnosť odstránenia poruchy, ktorá nestrpí odklad; (IV) nemožnosť naplánovať si odstránenie poruchy a (V) bez potreby vydania stavebného povolenia a povolenia na rozkopávkové práce.

9. Podľa žalovaného si žalobkyňa pripravovala v priebehu dvoch rokov pokládku nových rozvodov v trase existujúceho vedenia, nešlo o lokálnu haváriu, resp. poruchu, a teda správca dane na základe zistených skutočností vylúčil existenciu havarijného stavu, keďže v tomto prípade bola povinná konať urýchlene a odstrániť takúto závalu a jej následky. Tento právny názor žalovaného a správcu dane vo svetle rozhodnutí najvyššieho a krajského súdu považuje žalobkyňa za nesprávny, pretože žalovaný sa nezaoberal dôvodom rozkopávkových prác, uvedeným v technickej správe, ale svoje rozhodnutie založil výlučne na časovom aspekte, resp. na vydaní stavebného a rozkopávkového povolenia, a teda vec nesprávne právne posúdil.

10. Žalobkyňa na vyvrátenie tvrdení žalovaného o tom, že nešlo o poruchu poukázala na argumentáciu použitú v odvolaní a poukázala na rozsudky Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2S/69/2017, 2S/70/2017, 5S/65/2017 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) sp. zn. 6 Sžfk 30/2018 a 5 Sžfk 53/2008 v ktorých obsiahnutý právny názor správca dane a ani žalovaný neakceptoval. Oprava porúch na rozdiel od havárie nemusí vyvolať potrebu okamžitého odstránenia nevyhovujúceho stavu a teda fakt, že žalobkyňa odstraňovala poruchu na vedení dlhšie obdobie nemá vplyv na skutočnosť, že v danom prípade sa jednalo o opravu porúch a že by takáto činnosť mala byť vyňatá spod osobitného užívania verejného priestranstva, ktoré je inak predmetom dane.

11. Žalobkyňa poukázala na vlastné Technické podmienky prevádzkovateľa distribučnej siete (účinné od 1. novembra 2012), ktorými sa určujú technické podmienky prístupu, pripojenia do distribučnej siete a prevádzkovania distribučnej siete. Podľa týchto podmienok sa poruchou rozumie odchýlka od normálneho prevádzkového stavu distribučnej siete, ktorá môže ohroziť bezpečnosť a/alebo spoľahlivosť distribúcie zemného plynu určitej časti distribučnej siete. Podľa technických podmienok, ak havária alebo porucha na plynárenskom zariadení spôsobí prerušenie distribúcie plynu a následne dodávku plynu koncovým odberateľom prevádzkovateľ vykoná všetky nevyhnutné opatrenia k odstráneniu havárie alebo poruchy, s cieľom rýchleho obnovenia distribúcie zemného plynu pre účastníkov trhu s plynom. Na základe výsledkov vykonanej technickej kontroly a po zhodnotení technického stavu príslušných plynárenských zariadení, zväzi žalobkyňa, či je potrebné vykonať rekonštrukcie príslušných plynárenských zariadení alebo iné mimoriadne opatrenia.

12. V danom prípade bola rekonštrukcia plynárenských zariadení potrebná z dôvodu vysokej únikovosti plynu na plynárenských zariadeniach, a teda z dôvodu potreby opravy porúch na plynárenských zariadeniach (vedení), ktoré predstavovali odchýlku od normálneho prevádzkového stavu. Poruchy na plynárenských zariadeniach však nepredstavovali prerušenie distribúcie zemného plynu, kedy je žalobkyňa povinná zakročiť čo najskôr. Skutočnosť, že v danom prípade sa jednalo o odstránenie porúch, žalobkyňa uvádzala aj v technickej správe projektovej dokumentácie stavebného povolenia, s ktorou sa správca dane mal možnosť oboznámiť v rámci zisťovania podkladov a samotné stavebné povolenie bolo podkladom na vydanie rozhodnutia o zvláštnom užívaní komunikácie. Uvedenými skutočnosťami sa však žalovaný ani správca dane v napadnutých rozhodnutiach vôbec nezaoberali, čím porušili zásadu úplného zistenia skutkového stavu veci.

13. Udržiavanie distribučnej siete v riadnom prevádzkyschopnom stave je zákonnou povinnosťou žalobkyne, ktorú vykonáva vo verejnom záujme v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pojem osobitné užívanie verejného priestranstva je potrebné, s poukazom na poznámku pod čiarou 22b) k § 30 ods. 3 zákona o miestnych daniach, vykladať s ohľadom na osobitné postavenie žalobkyne podľa zákona o energetike. Žalobkyňa je priamo zo zákona oprávnená vo verejnom záujme vykonávať na cudzích nehnuteľnostiach povolenú činnosť potrebnú na zabezpečenie riadnej prevádzky plynárenských zariadení, a teda je vylúčené, aby pri užívaní cudzích nehnuteľností bola táto činnosť podrobená zdaneniu, nakoľko sa jedná o činnosti vykonávané vo verejnom záujme v súvislosti s uspokojovaním verejných potrieb. Keďže v danom prípade žalobkyňa vykonávala činnosti v podobe rekonštrukčných prác na plynovode a nešlo o umiestňovanie hnutelných vecí na verejnom priestranstve, nemohli byť tieto činnosti predmetom dane podľa § 30 zákona o miestnych daniach. Výklad MF SR vo vzťahu k zákonu o miestnych daniach žalobkyňa nepovažuje za smerodajný, nakoľko ministerstvo nie je orgánom, ktorý v zmysle Ústavy

Slovenskej republiky má právomoc uskutočniť výklad a aplikáciu zákonov. Žalobkyňa rovnako považuje za nesprávny právny názor žalovaného, podľa ktorého požiadanie o stavebné povolenie a o povolenie zvláštneho užívania miestnej komunikácie na daný účel ako aj zaplatenie správneho poplatku vylučuje, že by mohlo ísť o odstraňovanie poruchy. Žalobkyňa mala nielen právo, ale aj povinnosť požiadať o vydanie stavebného, resp. rozkopávkového povolenia, ktorými odstraňovala poruchu.

14. Žalobkyňa poukázala aj na rozhodnutie žalovaného č. 1100307/1/360297/2014/5102 zo dňa 8. augusta 2014, v skutkovo podobnej veci, ktorým žalovaný zrušil rozhodnutie správcu dane a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozhodnutie žalovaného je nezákonné aj z dôvodu nerešpektovania zásady zákazu diskriminácie pri správe daní a zásady právnej istoty vyjadrenej v § 3 ods. 9 Daňového poriadku. Žalovaný bol v tejto súvislosti povinný prihliadať pri vydaní rozhodnutia na charakter rozkopávkových prác vo svetle technickej správy, neberúc pri tom do úvahy časový aspekt realizácie týchto prác, resp. ich plánovanie.

15. Žalovaný vo svojom vyjadrení k správnej žalobe zotrval na svojom doterajšom právnom názore uvedenom v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, správnu žalobu považoval za nedôvodnú a žiadal ju zamietnuť. K dôvodom žaloby uviedol, že v rámci úradného záznamu z miestneho zisťovania žalobkyňa označila vyhradenie verejného priestranstva, na ulici Klemensova, za účelom vykonávania rozkopávkových prác, z čoho je zrejmé, že ide o plánovanú rekonštrukciu a nie o odstránenie neočakávanej udalosti - havárie. Vo vzťahu stavebník a stavebný úrad je dôležité rozoznávať terminológiu stavieb, tak ako ich uvádza stavebný zákon, a teda námietku žalobkyne vo vzťahu k stavebnému povoleniu považuje za zavádzajúcu. Správca dane sa zaoberal definíciou pojmu porucha alebo havária verejných sietí, a to najmä s poukazom na odporúčanie NS SR uvedené v jeho rozsudkoch, podľa ktorého pojem porucha treba vykladať širším spôsobom a nie ho zúžiť len na pojem havária. Z uvedeného dôvodu správca dane požiadal o stanovisko MF SR o výklad ustanovenia § 30 ods. 1 zákona o miestnych daniach, ktorý je najlepšie oboznámený s tým, čo dané ustanovenie sleduje. Výklad MF SR nie je pre súdy záväzný, ale môže mať orientačný charakter. Žalovaný mal teda za to, že správca dane v priebehu daňového konania preukázal, že žalobkyňa neodstraňovala poruchu alebo haváriu rozvodov a verejných sietí, ale osobitne užívala verejné priestranstvo za účelom rekonštrukcie plynovodov.

16. Žalobkyňa v replike k vyjadreniu žalovaného zotrvala na žalobných dôvodoch a žiadala, aby správny súd jej žalobe vyhovel. Poukázala na nesprávny názor žalovaného, podľa ktorého povinnosť žalobkyne vyplýva už len zo zaužívanej praxe správcu dane, ktorý vyrubuje v obdobných prípadoch daň ostatným subjektom. Žalovaný si však celkom zjavne neuvedomuje, že pokiaľ v prípade žalobkyne postupoval nezákonne, rovnako nezákonne postupoval aj voči iným subjektom a jeho konanie má znaky recidívy. Ostatné subjekty nevyužili právo na revíziu nezákonného rozhodnutia žalovaného a nepriamo ho utvrdili v správnosti jeho postupu, čo však nemôže byť na ťarchu žalobkyne. Žalovaný neuvažuje nad podstatou rekonštrukcie a nesprávne sa zameriava iba na bezodkladnosť nápravy, ktorá nie je nevyhnutnou súčasťou výnimky podľa § 30 ods. 3 zákona o miestnych daniach. Žalobkyňa následne podaním zo dňa 31. augusta 2020 dala do pozornosti správneho súdu rozsudok NS SR sp. zn. 6 Sžfk 30/2019 zo dňa 8. júla 2020, ktorý sa týkal právnej veci rovnakých účastníkov konania v obdobnej právnej veci.

III.

Rozhodnutie správneho súdu

17. Správny súd rozsudkom č. k. 1S/241/2019 zo dňa 23. septembra 2021 podľa § 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) preskúmané rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom viazaný

právnym názorom správneho súdu vysloveným v tomto rozsudku bude postupovať v naznačenom smere.

18. Správny súd preskúmaval, či sa v prípade činnosti žalobkyne jednalo o plánovanú rekonštrukciu, alebo o odstraňovanie havárie alebo poruchy, s poukazom na fakt, že zodpovedanie danej otázky bolo podstatné na ustálenie, či užívanie verejného priestranstva podlieha v danom prípade predmetu dane podľa § 30 zákona o miestnych daniach, resp. či na danú situáciu je možné aplikovať druhú vetu odseku § 30 ods. 3 citovaného zákona. Správny súd stotožňujúc sa s právnym názorom žalobkyne konštatoval, že dôvodom podania žiadosti o stavebné povolenie bola potreba odstránenia často sa vyskytujúcich porúch na plynárenských zariadeniach, resp. kvôli vysokej únikovosti plynu na plynárenských zariadeniach.

19. Správny súd sa nestotožnil s tvrdením žalovaného, že zaplatením správneho poplatku a termínom právoplatnosti stavebného povolenia bolo preukázané, že si žalobkyňa pripravovala plánovanú rekonštrukciu a nie odstránenie havárie alebo poruchy. Tieto skutočnosti podľa správneho súdu nezakladajú automaticky povinnosť platenia miestnych daní v zmysle zákona o miestnych daniach, ani túto povinnosť nemožno z tohto dôvodu odvodzovať. Povinnosť požiadať o vydanie povolenia na užívanie miestnych komunikácií vyplynula z ustanovenia § 54 a nasl. zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) a povinnosť zaplatiť v danom prípade správny poplatok ustanovuje § 1, 3 zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch.

20. Správny súd rovnako nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že vydanie povolenia na užívanie verejného priestranstva, tzv. rozkopávkového povolenia zo dňa 23. marca 2018, ktorým správca dane povolil užívať verejné priestranstvo rozkopávkou miestnej komunikácie a chodníka za účelom rekonštrukcie plynovodu a prípojok na ulici Klemensova s celkovou výmerou 247 m² v období od 27. marca 2018 do 20. mája 2018, relevantne dokazuje fakt, že v danom prípade sa nejednalo o odstránenie poruchy. Uvedené povolenie bolo vydané na základe § 3 ods. 2, § 8 ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon), pričom tento zákon okrem iného určuje pôsobnosť orgánov štátnej správy v prípade povoľovania zvláštneho užívania diaľnic, ciest, či miestnych komunikácií, a to iným než zvyčajným spôsobom, resp. na iné účely než ktoré sú určené. Povolenie rozkopávky konkrétnej ulice nezakladá automaticky povinnosť platenia miestnych daní.

21. Správny súd zdôraznil, že orgány verejnej správy musia v súvislosti s odstraňovaním porúch, či havárie rozvodov a verejných sietí vždy zvážiť, či nie je možné aplikovať § 30 ods. 3 druhá veta zákona o miestnych daniach, a to bez zreteľa na skutočnosť, či žalobkyňa zaplatila príslušný správny poplatok. Táto skutočnosť sama o sebe je právne irelevantná a nemôže znamenať, že žalobkyňa automaticky podlieha vyrubovaciemu režimu v oblasti miestnych daní. V danom prípade nie je možné stotožniť sa s tým, že ak predmetná rekonštrukcia plynovodu bola plánovaná a pripravovaná, nemožno hovoriť o havárii, resp. poruche a aplikovať § 30 ods. 3 druhá veta zákona o miestnych daniach, nakoľko skutočnosti z ktorých vychádza daná správna úvaha, je potrebné vyhodnotiť vždy na základe konkrétnych skutkových okolností.

22. Podľa správneho súdu pojem porucha je potrebné s poukazom na judikatúru NS SR (viď rozsudok NS SR sp. zn. 6 Sžfk 30/2019 zo dňa 8. júla 2020) vykladať širším spôsobom a nie ho zúžiť len na pojem havárie, ktorú je možné považovať za časovo ťažko predvídateľnú mimoriadnu udalosť. V danom prípade bolo medzi účastníkmi nesporné, že na predmetnom plynovom zariadení bola zaznamenaná únikovosť plynu. Riziká a mieru únikovosti plynu však nikto neposudzoval a nikto sa nimi ani nezaoberal. Právne závery obsiahnuté v rozhodnutí správcu dane ako i v napadnutom rozhodnutí, že v danom prípade nešlo o odstraňovanie porúch na verejných sieťach, z ktorého dôvodu nebolo možné aplikovať výnimku ustanovenú v § 30 ods. 3 druhá veta zákona o miestnych daniach boli predčasné.

23. Podľa správneho súdu žalovaný a správca dane nesprávne podriadili zistený skutkový stav veci pod právnu normu, skutkové predpoklady pre jej aplikáciu však neboli naplnené, a to aj s poukazom

na rozhodnutia NS SR (6 Sžfk 30/2018, 6 Sžfk 30/2019). Správny súd zdôraznil, že povinnosťou všetkých orgánov štátnej moci je svojou činnosťou napĺňať legitímne očakávanú predstavu jednotlivca o právnom štáte, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je právna istota a s princípom právnej istoty logicky korešponduje zásada rozhodovať v obdobných veciach rovnako. Princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje právnu istotu a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva (viď nález ÚS SR III. ÚS 275/2018 z 25. júna 2019).

IV.

Argumentácia účastníkov v kasačnom konaní

24. Proti rozsudku správneho súdu podal v zákonnej lehote žalovaný (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP a navrhol, aby kasačný súd rozsudok správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

25. Sťažovateľ zotrval na svojom právnom názore prezentovanom v konaní pred správnym súdom a zastáva názor, že žalobkyňa realizovala plánované opravy, ktoré nie je možné posúdiť ako havarijný stav. Správca dane zvažoval všetky zistené skutočnosti, preukázal ich aj na základe vykonaných miestnych zisťovaní, všetky dôkazy hodnotil na základe konkrétnych zistení a až následne pristúpil k vyrubeniu miestnej dane za užívanie verejného priestranstva. Rovnako preveroval rizikovosť únikovosti plynu, čo preukázal aj vykonaným miestnym zisťovaním, kde záverom konštatoval, že v danom prípade sa nejedná o odstránenie neočakávanej udalosti - havárie. Správca dane postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami všeobecne záväzného nariadenia, keď užívanie verejného priestranstva bolo rozkopávkou umiestnenou na predmetných pozemkoch všeobecne znemožnené, stavebný objekt bol vyznačený, zabezpečený z hľadiska BOZP na pracovisku, verejnosť bola obmedzená vo využívaní celého dotknutého priestranstva a presmerovaná pre bezpečný pohyb.

26. Sťažovateľ naďalej zastáva názor, že stavebné povolenie vydané žalobkyni na rekonštrukciu plynovodu a súčasne aj zriadenie staveniska bolo plánované a pripravované z dôvodu výmeny vedenia, a teda na daný prípad nie je možné uplatniť výnimku v zmysle § 30 ods. 3 posledná veta zákona o miestnych daniach.

27. Žalobkyňa je od úplného počiatku oboznámená s tým, že stavenisko je plocha, ktorú nemôže verejnosť využívať a po odovzdaní prác, po faktickom ukončení bude vyrubená miestna daň. Žalobkyňa sa proti rozhodnutiu na zvláštne užívanie miestnej komunikácie neodvolala, takže bola stotožnená s jeho výrokom a odôvodnením a pri preberacom protokole potvrdila výmeru staveniska aj faktickú dĺžku užívania, ktoré spôsobilo vylúčenia týchto priestorov na dobu ich využitia z verejne prístupných. Vydaním rozhodnutia na zvláštne užívanie miestnej komunikácie sa predmetné priestory vylúčili, nespĺňali podmienky definície verejného priestranstva a obyvatelia a vodiči boli zariadením staveniska eliminovaní.

28. Sťažovateľ poukázal na rozdiel medzi pojmom havária a porucha vo vzťahu k predmetu dane za užívanie verejného priestranstva, pričom mal za to, že miestna daň nezávisí od definície stavu ale od užívania verejného priestranstva. V danom prípade nedošlo k havárii a ani poruche na rozvodoch a verejných sieťach, čo by musela žalobkyňa riešiť v rámci bezpečnosti obyvateľov okamžite a bezodkladne, ale zabezpečovala výmenu plynovodov (starých plynárenských rozvodov), čím samozrejme zabezpečovala aj zabráneniu únikovosti plynu, a tým aj vzniku poruchy alebo havárie. Predmetom dane za osobitné užívanie verejného priestranstva nebola činnosť, ale umiestnenie zariadenia slúžiaceho na poskytovanie služieb - plynového potrubia (hnutel'ná vec) - dodávka plynu, ktoré je umiestnené na verejnom priestranstve a za účelom uloženia tohto zariadenia (dodanie služby) došlo k rozsiahlej rozkopávke verejného priestranstva na pozemkoch vo vlastníctve mesta a k obmedzeniu ich užívania.

29. Sťažovateľ považuje prebratie argumentácie žalobkyne správnym súdom (bod 29 rozsudku) za arbitrárne a bez akejkoľvek opory v dôkazoch, a to len na základe formálneho uvedenia vhodnej slovnej konštrukcie, t. j. oprave porúch, bez bližšieho špecifikovania, hoci táto kľúčová otázka je rozhodujúcou pre posúdenie predmetnej veci. Na to, aby žalobkyňa uskutočnila túto rekonštrukciu ubehli takmer dva roky a prebehli všetky formálne konania na stavebnom úrade ako stavebné povolenie, kde predmetom bola rekonštrukcia plynovodu a nie oprava poruchy. Žalobkyňa si pre vlastný prospech zvolila takúto formuláciu, hoci objektívny stav dostatočne preukazuje, že sa nejednalo o odstránenie poruchy alebo havárie, a to vzhľadom na celkovú dĺžku konania, pripravenosti žalobkyne na tieto práce, ktoré boli nepochybne rekonštrukciou. Zo žiadneho vyjadrenia žalobkyne nie je zrejmé aký veľký bol únik, koľko uniklo, aký bol stav pred a po rekonštrukcií aby sa mohlo tvrdiť, že došlo k „vysokej únikovosti plynu na plynárenských zariadeniach“.

30. Žalobkyňa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zotrvala na doterajšej argumentácii, pričom zároveň spochybnila poverenie zástupcu žalovaného na spísanie kasačnej sťažnosti a to, či tento zástupca spĺňa kritérium vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa. K rozdielnemu výkladu pojmu havária a porucha uviedla, že sťažovateľ poskytol vlastnú definíciu havarijného stavu, čo je právne neudržateľné, pretože neprípustne zužuje výnimky z vyrubenia miestnej dane iba na havarijné prípady. V tejto súvislosti opätovne poukázala na rozsudok NS SR sp. zn. 6 Sžfk 30/2018 a 6 Sžfk 30/2019.

31. Tvrdenie sťažovateľa o preverovaní rizikovosti únikovosti plynu nie je podľa žalobkyne pravdivé. V správnom konaní ani v súdnom konaní nebol sťažovateľom preukázaný dôkaz o tom, že by správca dane vykonal počas miestneho zisťovania čo i len vlastné meranie úniku plynu. Odhliadnuc od toho žalobkyňa zdôrazňuje, že vykonávanie diagnostiky na podzemných potrubných systémoch - plynovodoch je odborná činnosť, na ktorú je potrebné špeciálne vybavenie, kvalifikovaní pracovníci s príslušným oprávnením a vyškolením, vypracované pracovné postupy a znalosť o presnom mieste uloženia plynovodov, pričom takto získané údaje podliehajú následne špecializovanej analýze, čo nie je možné ani čiastočne nahradiť miestnym zisťovaním správcu dane. Z úradného záznamu správcu dane zo dňa 10. apríla 2019 vyplýva, že jediným dôkazom o únikovosti plynu boli žalobkyňou predložené záznamy o úniku plynu v počte 18 ks. Únikovosť plynu je dokonca spomenutá v bode 2 záväzných podmienok uskutočnenia stavby, kde je výslovne uvedené, že predmetom stavebného konania je obnova jestvujúcich STL plynovodov a pripojovacích plynovodov, ktoré je potrebné realizovať z dôvodu vysokej únikovosti, ktorá bola identifikovaná systémom HTS.

32. Žalobkyňa zastáva názor, že samotná existencia všeobecne záväzného nariadenia nemôže predstavovať jediný právne relevantný dôkaz o tom, že osobitne užívala verejné priestranstvo, ale predtým musí správca dane vykonať dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom na to aby sa uistil, že nejde o odstránenie poruchy alebo havárie verejných sietí. K takémuto postupu u správcu dane nedošlo, pričom toto pochybenie nebolo vytknuté ani sťažovateľom.

33. Žalobkyňa stotožňujúc sa so závermi správneho súdu zastáva názor, že samotná dĺžka prípravy predmetných prác neurčuje charakter stavebnej činnosti. Nie je možné len na základe informácie o časovom priebehu pokládky plynovodu vylúčiť, že išlo o opravu poruchy na príslušnom plynárenskom zariadení. Taktiež stavebný zákon nerozlišuje medzi tým, či stavebná činnosť sa týka odstránenia poruchy, či havárie, alebo ide o stavebnú činnosť, ktorá uvedené znaky nevykazuje.

34. Podľa žalobkyne v čl. III kasačnej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že ak krajský súd uviedol, že povolenie rozkopávky konkrétnej ulice nezakladá automaticky povinnosť platenia miestnych daní, sťažovateľ s týmto názorom plne súhlasí. Tento názor však neskôr neguje v čl. V kasačnej sťažnosti, kde vyrubenie dane automaticky spája s vydaním rozhodnutia na zvláštne užívanie miestnej komunikácie. Žalobkyňa nesúhlasí s tvrdením sťažovateľa, podľa ktorého zariadením staveniska boli eliminovaní obyvatelia a vodiči. Umiestnením zariadenia staveniska bez ohľadu na to, či k nemu dochádza v súvislosti s odstránením poruchy totiž nedochádza k vylúčeniu priestoru z verejného priestranstva, iba k dočasnému obmedzeniu jeho užívania ostatnými subjektmi. Povaha miestnej komunikácie sa však nemení. Podľa žalobkyne je pre vyrubenie miestnej dane určujúcou skutočnosťou práve definícia stavu verejnej siete, to znamená, či na nej došlo k poruche alebo nie, než

samotné osobitné užívanie verejného priestranstva. Ak dôjde k poruche alebo havárii, užívanie sietí na účely ich odstránenia nemožno považovať za osobitné užívanie verejného priestranstva. Žalobkyňa zároveň poukázala na definíciu pojmu degračná porucha, pričom má za to, že sťažovateľ účelovo používa definíciu pojmu havarijná porucha, ktorú stotožňuje s potrebou bezodkladnej a okamžitej nápravy.

35. Sťažovateľov názor, že bod 29 odôvodnenia rozsudku správneho súdu je arbitrárny je podľa žalobkyne nesprávny. Ako bolo v konaní preukázané, únik plynu na plynovode v danom prípade nastal a vyžadoval si opravu, čo správny súd správne vyhodnotil ako poruchu, pretože došlo k odchýlke od normálneho prevádzkového stavu, a to bez ohľadu na to, či bol v žiadosti o vydanie stavebného povolenia označený za rekonštrukciu.

36. Z uvedených dôvodov žalobkyňa navrhla, aby krajský súd alternatívne odmietol kasačnú sťažnosť alebo aby kasačnú sťažnosť zamietol podľa § 461 SSP.

37. Sťažovateľ vo vyjadrení k replike žalobkyne zopakoval svoju argumentáciu uvedenú v kasačnej sťažnosti a zdôraznil, že jeho zástupca má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, čo opätovne doložil diplomom o absolvovaní vysokoškolského štúdia.

V.

Posúdenie kasačného súdu

38. Dňa 1. januára 2021 nadobudla účinnosť novela Ústavy Slovenskej republiky, ústavný zákon č. 422/2020 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorou bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (čl. 143 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). K 1. augustu 2021 prevzal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „kasačný súd“) kasačnú agendu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd SR“ alebo „NS SR“) v správnom súdnictve, vrátane prerokúvanej veci (čl. 154g ods. 4, 5 a 6 Ústavy v spojení s § 101e ods. 1 a 2 a § 8a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). V súlade s rozvrhom práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2021 bola prerokúvaná vec pridelená náhodným výberom na rozhodnutie senátu 3 S a bola v kasačnom konaní vedená pod pôvodnou spisovou značkou.

39. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP a § 444 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 SSP), má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP, § 441 SSP a § 453 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je nedôvodná.

40. Kasačný súd konštatuje, že predmetom kasačného konania je skutkový a právny stav týkajúci sa určenia, či správny súd správne posúdil predmetnú vec, keď podľa § 191 ods. 1 SSP preskúmané rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom spornou otázkou medzi účastníkmi konania bolo, či užívanie verejného priestranstva zo strany žalobkyne podlieha v danom prípade predmetu dane podľa § 30 zákona o miestnych daniach, resp. či na danú situáciu je možné aplikovať druhú vetu § 30 ods. 3 predmetného zákona.

41. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného a rozsudku správneho súdu, ako aj konaní predchádzajúcich ich vydaniu, najmä z pohľadu, či sa správny súd vysporiadal so všetkými zásadnými námietkami uvedenými v žalobe kasačný súd po oboznámení sa s rozsahom a dôvodmi kasačnej sťažnosti nezistil žiaden dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných

právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku. Podľa kasačného súdu závery a citácie dotknutých právnych noriem uvedené v napadnutom rozsudku, s ktorými sa v celom rozsahu stotožňuje, vytvorili dostatočné právne východiská pre vyslovenie v ňom uvedeného výroku, preto právne posúdenie veci krajským súdom považuje za správne.

42. V zmysle § 464 ods. 1 SSP, ak kasačný súd rozhoduje o kasačnej sťažnosti v obdobnej veci, ktorá už bola predmetom konania pred kasačným súdom, môže v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázať už len na obdobné rozhodnutie, ktorého prevzatú časť v odôvodnení uvedie.

43. Predmetom kasačného konania (účastníkov: žalobkyne SPP - distribúcia, a.s. proti žalovanému Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky) je skutkový a právny stav týkajúci sa vyrubenia dane za užívanie verejného priestranstva. Nakoľko obdobná vec rovnakých účastníkov konania (a s totožnými sťažnostnými bodmi) bola predmetom konania a rozhodovania NS SR, sp. zn. 6 Sžfk 30/2019, zo dňa 8. júla 2020, s ktorým sa kasačný súd stotožňuje a v súlade s § 464 ods. 1 SSP preberá relevantnú časť jeho odôvodnenia v doslovnom znení:

„50. Ku skutočnosti sporenej medzi účastníkmi konania, teda či sa v prípade činnosti žalobcu jednalo o plánovanú rekonštrukciu, alebo o odstraňovanie havárie alebo poruchy, s poukazom na fakt, že zodpovedanie danej otázky bolo podstatné na ustálenie, či užívanie verejného priestranstva podlieha v danom prípade predmetu dane podľa § 30 zákona č. 582/2004 Z.z., resp. či na danú situáciu je možné aplikovať druhú vetu odseku § 30 ods. 3 citovaného zákona o miestnych daniach, kasačný súd stotožňujúc sa s právnym názorom krajského súdu konštatuje, že žalobca už ako dôvod podania žiadosti o stavebné povolenie uviedol potrebu odstránenia často sa vyskytujúcich porúch na plynárenských zariadeniach.

51. Kasačný súd sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľa, že zaplatením správneho poplatku a termínom právoplatnosti stavebného povolenia, bolo preukázané, že si žalobca pripravoval plánovanú rekonštrukciu a nie odstránenie havárie alebo poruchy. Tieto skutočnosti ale nezakladajú automaticky povinnosť platenia miestnych daní v zmysle ustanovení zákona č. 582/2004 Z.z., ani túto povinnosť nemožno z tohto dôvodu odvodzovať. Žalobcova povinnosť požiadať o vydanie povolenia na užívanie miestnych komunikácií vyplynula z ustanovenia § 54 a nasl. zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) a povinnosť zaplatiť v danom prípade správny poplatok ustanovuje § 1, 3 zákona č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch, položka

52. Kasačný súd rovnako nesúhlasí ani s tvrdením sťažovateľa, že vydanie povolenia na užívanie verejného priestranstva, tzv. rozkopávkového povolenia zo dňa 15.03.2016, ktorým Mesto Pezinok povolilo užívať verejné priestranstvo rozkopávkou miestnej komunikácie, chodníka a zelene za účelom rekonštrukcie NTL plynovodov na ulici Jána Bottu s celkovou výmerou 142,8 m² v období od 17.03.2016 do 30.06.2016, relevantne dokazuje fakt, že v danom prípade sa nejednalo o odstránenie poruchy. Uvedené povolenie bolo vydané na základe § 13 ods. 5 zákona č. 365/1990 Zb. o obecnom zriadení v spojení s ust. § 3 ods. 2, § 8 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon), nakoľko tento cestný zákon okrem iného určuje pôsobnosť orgánov štátnej správy v prípade povoľovania zvláštneho užívania diaľnic, ciest, či miestnych komunikácií, a to iným než zvyčajným spôsobom, resp. na iné účely než ktoré sú určené. Povolenie rozkopávky konkrétnych ulíc však podľa kasačného súdu nezakladá automaticky povinnosť platenia miestnych daní.

53. Kasačný súd zdôrazňuje, že správne orgány musia v súvislosti s odstraňovaním porúch či havárie rozvodov a verejných sietí vždy zvážiť či nie je možné aplikovať ust. § 30 ods. 3 veta druhá zákona o miestnych daniach, a to bez zreteľa na skutočnosť, či žalobca zaplatil alebo nezaplatil príslušný správny poplatok. Táto skutočnosť sama o sebe je právne irelevantná a nemôže znamenať, že žalobca automaticky podlieha vyrubovaciemu režimu v oblasti miestnych daní.

54. Podľa kasačného súdu v danom prípade nie je možné stotožniť sa ani s právnym názorom sťažovateľa, že ak predmetná rekonštrukcia plynovodu bola žalobcom plánovaná a pripravovaná v priebehu dvoch rokov, nemožno hovoriť o havárii, resp. poruche a aplikovať ust. § 30 ods. 3 veta

druhú zákona č. 582/2004 Z.z., nakoľko skutočnosti z ktorých vychádza daná správna úvaha, je potrebné vyhodnotiť vždy na základe konkrétnych skutkových okolností.

55. Pojem „porucha“ je potrebné vykladať širším spôsobom a nie ho zúžiť len na pojem „havária“, ktorú je možné považovať za časovo ťažko predvídateľnú mimoriadnu udalosť. „Poruchou“ možno chápať prerušenie funkcie alebo plynulej prevádzky. Ide o typ rizika. Daná riziková situácia vždy predstavuje pre firmu stratu. Ide o tzv. odchýlku od normálneho prevádzkového stavu. Poruchám je možné predchádzať prostredníctvom preventívnych opatrení.

56. V danom prípade bolo medzi účastníkmi nesporné, že na predmetnom plynovom zariadení bola zaznamenaná únikovosť plynu. Riziká a mieru únikovosti plynu však nikto neposudzoval a nikto sa nimi ani nezaoberal. Taktiež sa nikto nezaoberal ďalšími rizikami ako ohrozenie majetku, zdravia a životov obyvateľstva, ako i ďalšími možnými rizikami.

57. Na základe vyššie uvedených skutočností kasačný súd záverom konštatuje, že právne závery obsiahnuté v rozhodnutí správneho orgánu prvého stupňa ako i v napadnutom rozhodnutí boli predčasné a tvrdenie, že v danom prípade nešlo zo strany žalobcu o odstraňovanie porúch na verejných sieťach, z ktorého dôvodu nebolo možné aplikovať výnimku ustanovenú v § 30 ods. 3 druhá veta zákona č. 582/2004 Z.z., nedostatočne zdôvodnené.

58. Z uvedených dôvodov kasačný súd podľa § 461 SSP kasačnú sťažnosť žalovaného ako nedôvodnú zamietol a to aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžfk/30/2018 vydané v skutkovo a právne obdobnej veci. Kasačný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že povinnosťou všetkých orgánov štátnej moci je svojou činnosťou napĺňať legitímne očakávanú predstavu jednotlivca o právnom štáte, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je právna istota a s princípom právnej istoty logicky korešponduje zásada rozhodovať v obdobných veciach rovnako. „Princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje právnu istotu a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva (nález ÚS SR III.ÚS 275/2018 z 25. júna 2019).“

44. Po preskúmaní súdneho spisu dospel kasačný súd k záveru, že kasačnú sťažnosť spísal poverený zamestnanec sťažovateľa, ktorý v prílohe kasačnej sťažnosti predložil diplom o dosiahnutí vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa (č. l. 248) a všeobecné poverenie na konanie o kasačnej sťažnosti (č. l. 249). Kasačný súd mal teda za preukázané, že kasačná sťažnosť spĺňa kritériá ustanovené príslušnými ustanoveniami SSP, a teda nevzhliadol dôvod na odmietnutie kasačnej sťažnosti podľa § 459 SSP.

45.

VI.

Záver

44. Kasačný súd poukazujúc na vyššie uvedené skutočnosti konštatuje, že správny súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal so všetkými pre vec zásadnými námietkami účastníkov konania, svoje závery formuloval zrozumiteľne a presvedčivo, pričom sťažovateľ v kasačnej sťažnosti neuviedol žiadne také relevantné skutočnosti, ktorými by spochybnil vecnú správnosť rozsudku správneho súdu. Dospel preto k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné ako nedôvodnú podľa § 461 SSP zamietnuť.

45. O trovách konania rozhodol podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s ustanoveniami § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP tak, že žalobkyni priznal v plnej výške náhradu trov kasačného konania proti žalovanému (sťažovateľovi), ktorý úspech v kasačnom konaní nemal.

46. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.